

Sygnatura akt VIII C 81/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 listopada 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący S.S.R. Małgorzata Sosińska-Halbina

Protokolant sekr. sąd. Izabella Bors

po rozpoznaniu w dniu 2 listopada 2016 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa Miejskiego Przedsiębiorstwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.

przeciwko M. L.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 189 zł (sto osiemdziesiąt dziewięć złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt VIII C 81/16

UZASADNIENIE

W dniu 6 listopada 2015 roku powód Miejskie Przedsiębiorstwo (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł., reprezentowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wytoczył przeciwko pozwanemu M. L. w elektronicznym postępowaniu upominawczym powództwo o zapłatę kwoty 203,80 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 marca 2015 roku do dnia zapłaty oraz wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że w wyniku kontroli biletowej w pojeździe nr 13, przeprowadzonej przez powoda na odcinku Śmigłego-Rydza – Milionowa w dniu 7 lutego 2015 roku, stwierdził u pozwanego brak ważnego biletu podróżnego. W następstwie zaistniałego zdarzenia powód wystawił pozwanemu wezwanie do wniesienia w terminie 30 dni opłaty dodatkowej w kwocie 200 zł oraz kwoty 3,80 zł tytułem opłaty za przewóz. Powyższe roszczenie stało się wymagalne w dniu 10 marca 2015 roku. Pomimo wezwania do zapłaty pozwany nie uiścił kwot, o których mowa wyżej.

(pозew w elektronicznym postępowaniu upominawczym k. 2-3)

W dniu 19 listopada 2015 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie VI Wydział Cywilny wydał przeciwko pozwanemu nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Nakaz ten zaskarżył sprzeciwem pozwany. Nie kwestionując faktu podróżowania linią komunikacyjną nr 13 w dniu 7 lutego 2015 roku, M. L. podniósł, że od wielu lat jest uzależniony od narkotyków, na skutek czego doszło u niego do uszkodzenia mózgu.

Postanowieniem z dnia 3 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie stwierdził skuteczne wniesienie sprzeciwu i utratę mocy nakazu zapłaty w całości oraz przekazał sprawę do rozpoznania tutejszemu Sądowi.

(nakaz zapłaty k. 4, sprzeciw k. 4v.-5, postanowienie k. 10v.)

W piśmie procesowym z dnia 2 lutego 2016 roku strona powodowa, uzupełniając pozew po przekazaniu do tutejszego Sądu, podtrzymała w całości żądanie pozwu.

(pismo procesowe pełnomocnika powoda k. 14)

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał żądanie pozwu.

(odpowiedź na sprzeciw k. 25-27)

Na rozprawie w dniu 13 kwietnia 2016 roku pełnomocnik powoda nie stawił się. Ustanowiony przez pozwanego niezawodowy pełnomocnik wniósł o oddalenie powództwa w całości. Nie negując faktu podróżowania przez pozwanego bez biletu wskazał, że pozwany ma zaburzenia świadomości i nie zawsze jest świadomy tego co robi, nawet jak wsiada do środka komunikacji miejskiej. Dodał, że pozwany ma orzeczony II stopień niepełnosprawności z powodu uszkodzenia mózgu, cierpi ponadto na zapalenie wątroby typu B i C.

(protokół rozprawy k. 33-34)

Postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2016 roku pozwany został zwolniony od kosztów sądowych w całości.

(postanowienie k. 42)

W toku dalszego postępowania stanowiska stron nie uległy zmianie, przy czym na rozprawie w dniu 2 listopada 2016 roku pełnomocnicy stron nie stawili się.

(pismo procesowe powoda k. 37-41, protokół rozprawy k. 60-61)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 lutego 2015 roku pozwany M. L. zawarł z powodem umowę przewozu podróżując tramwajem linii 13, należącym do taboru (...) Spółki z o.o. w Ł., która wykonywała zadania zlecone przez Gminę Ł. w zakresie lokalnego transportu zbiorowego. W trakcie podróży pozwany został skontrolowany przez kontrolera biletów nr (...), który po stwierdzeniu, że pozwany nie posiada biletu, wystawił na niego wezwanie do wniesienia opłaty dodatkowej w wysokości 200 zł oraz opłaty za podróż w wysokości 3,80 zł, zgodnie z właściwą uchwałą Rady Miejskiej w Ł. oraz przepisami porządkowymi lokalnego transportu zbiorowego w Ł.. Wskazane opłaty podlegały uiszczeniu na rzecz powoda w terminie 30 dni.

(kserokopia wezwania do wniesienia opłaty dodatkowej k. 20, okoliczności bezsporne)

Pismem z dnia 13 kwietnia 2015 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 211,53 zł, pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, które to wezwanie okazało się jednak bezskuteczne.

(ostateczne wezwanie do zapłaty k. 21, okoliczności bezsporne)

Pozwany M. L. ujawnia organiczne zaburzenia osobowości spowodowane toksycznym uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego. Zaburzenia dotyczą wyrażania potrzeb, emocji i impulsów. Ujawniane przez pozwanego zaburzenia procesów poznawczych dotyczą planowania, przewidywania prawdopodobnych następstw indywidualnych i społecznych.

W związku z wieloletnim uzależnieniem od środków psychoaktywnych, pozwany był wielokrotnie hospitalizowany na oddziale detoksykacyjnym (...) Psychiatrycznego ZOZ w Ł.. M. L. posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, m.in. z powodu choroby psychicznej (symbol przyczyny niepełnosprawności O2-P), przy czym stopień ten datuje się od dnia 2 kwietnia 2014 roku.

W dacie zdarzenia pozwany znajdował się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, na skutek czego nie był zdolny do zawarcia umowy przewozu.

(opinia sądowo-psychiatryczna k. 53-54, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k. 5v.-6, dokumentacja medyczna k. 6v.-7, k. 7v.-8,)

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie znajdujących się w sprawie dokumentów, których prawidłowość i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości, nie była również kwestionowana przez strony postępowania.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiła również opinia sądowo-psychiatryczna wydana przez biegłego psychiatrę E. G.. Oceniając pisemną opinię biegłego psychiatry, Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania zawartych w jej treści wniosków, opinia ta była bowiem rzetelna, jasna, logiczna oraz w sposób wyczerpujący objaśniająca budzące wątpliwości kwestie. Wydając opinie biegły oparł się na dokumentacji medycznej pozwanego, której zawartość uwzględnił podczas opracowywania opinii. Wydanie opinii poprzedzało przy tym przeprowadzenie badania pozwanego, którego wyniki biegły uwzględnił przy formułowaniu wniosków końcowych opinii.

Opinia biegłego nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie bezspornym jest, iż w dniu 7 lutego 2015 roku pozwany podróżował środkiem komunikacji miejskiej i został poddany kontroli na okoliczność posiadania ważnego biletu, na skutek której, kontroler wystawił pozwanemu wezwanie do wniesienia opłaty dodatkowej oraz opłaty za podróż. Poza sporem pozostawało ponadto, iż opłaty, o których mowa wyżej, nie zostały przez pozwanego uiszczone.

Pełnomocnik pozwanego nie kwestionując przytoczonych wyżej okoliczności, podniósł, że w sprawie zaszły przesłanki, o których mowa w art. 82 k.c., skutkujące nieważnością umowy przewozu stanowiącej źródło pozwu, co czyni żądanie powoda niezasadnym. Zarzut ten okazał się w ocenie Sądu w pełni zasadny. Jak wykazało bowiem przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe, pozwany ujawnia organiczne zaburzenia osobowości spowodowane toksycznym uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego. Nie powielając poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, powtórzyć należy, że stwierdzone u pozwanego zaburzenia procesów poznawczych dotyczą planowania, przewidywania prawdopodobnych następstw indywidualnych i społecznych. Jak wynika z oświadczenia matki pozwanego, złożonego w toku przeprowadzania badania sądowo-psychiatrycznego, M. L. cierpi na zaburzenia pamięci, nie pamięta różnych sytuacji, zachowuje się nieadekwatnie. W związku ze stwierdzonymi u pozwanego zaburzeniami biegły psychiatra w sposób jednoznaczny stwierdził, że w dacie podróżowania tramwajem linii 13 w dniu 7 lutego 2015 roku, pozwany był w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, na skutek czego nie był zdolny do zawarcia umowy przewozu. Opinia biegłego nie została podważona przez stronę powodową, reprezentowaną przez zawodowego pełnomocnika. Sąd uznał, że stanowi ona pełnowartościowy dowód, który może być podstawą czynionych w sprawie ustaleń faktycznych. W konsekwencji Sąd uznał, iż złożone przez pozwanego dorozumiane oświadczenia woli o związaniu się umową przewozu, wyrażone poprzez zajęcie miejsca w środku komunikacji miejskiej, było nieważne, o czym przesądza treść art. 82 k.c. Przypomnienia wymaga przy tym, że w myśl powołanego przepisu, jakakolwiek przyczyna skutkująca stanem wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, powoduje nieważność oświadczenia woli. Oświadczenie złożone w

tym stanie powoduje bezwzględną nieważność dokonanej czynności prawnej, co uniemożliwia stronom dochodzenie jakichkolwiek roszczeń z tytułu zawartej umowy. Jak podnosi się w judykaturze, brak świadomości charakteryzuje się brakiem rozeznania, niemożnością zrozumienia posunięć własnych lub też innych osób, niezdawaniem sobie sprawy ze znaczenia własnego postępowania, przy czym stan wyłączający świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli nie może być rozumiany dosłownie, nie musi więc oznaczać zupełnego zaniku świadomości (por. m.in. wyrok SN z dnia 11 grudnia 1979 roku, II CR 448/79, OSPiKA 1981/3/45; wyrok SN z dnia 7 lutego 2006 roku, IV CSK 7/05, Legalis nr 173781). Z kolei stan wyłączający swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli może być rozumiany tylko jako stan, w którym możliwość wolnego wyboru jest całkowicie wyłączona. W przeciwnym wypadku niemal każde oświadczenie woli byłoby dotknięte rozważaną wadą, rzadko bowiem człowiek działa zupełnie swobodnie (por. m.in. cyt. wyrok SN z dnia 7 lutego 2006 roku). Oczywiście samo wystąpienie choroby psychicznej po stronie składającego oświadczenie woli nie przesądza automatycznie o tym, że nastąpiło ono w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Przy badaniu omawianych przesłanek oświadczenia woli istotnym jest bowiem, czy to choroba wywołała taki stan. W omawianej sprawie taki związek przyczynowo-skutkowy został wykazany ponad wszelką wątpliwość.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że złożone przez pozwanego M. L. oświadczenie woli, wyrażone poprzez zajęcie miejsca w tramwaju linii 13, było dotknięte nieważnością, jako składane w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli, co skutkuje nieważnością przedmiotowej umowy przewozu, z której powód wywodzi żądanie pozwu. W konsekwencji powództwo w niniejszej sprawie należało oddalić w całości.

W związku z oddaleniem powództwa w całości, zgodnie z przepisem art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 189 zł, tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, na które złożyło się wynagrodzenie biegłego psychiatry.